

Asociația Da' De Ce

Raport de activitate 2022

Cuprins

Misiunea Asociației	2
Ce facem, istoric	3
Proiectele anului 2022.....	6
1. In-Herit – proiect european	6
2. Patrimoniul merge la școală – kituri pedagogice	7
3. Muzeu de buzunar – două kituri de explorare creativă	8
4. Da' de ce să aduc muzeul la școală?	9
5. Noi programe de educație culturală în școli	11
Echipa Asociației	12

Misiunea Asociației

Asociația Da'DeCe traduce patrimoniul cultural material sau imaterial în experiențe de educație culturală relevante pentru copiii și tinerii de azi. Creăm contexte de învățare variate al căror scop principal este dezvoltarea identității culturale a copiilor și tinerilor, în raport cu patrimoniul, dar și cu valorile comunității din care aceștia provin. Ne adresăm publicului tânăr atât direct, cât și indirect prin intermediul școlii.

Realizăm parteneriate absolut necesare între muzeu, școală și mediul independent și desfășurăm toate proiectele în echipe multidisciplinare în care educatorilor muzeali li se alătură, după caz, artiști, cadre didactice, cercetători, specialiști ai patrimoniului sau ai altor discipline. Îmbogățim astfel nu doar experiența vizitatorilor în muzee, galerii și alte situri de patrimoniu, dar și pe cea a profesioniștilor din domeniu.

De asemenea, proiectele noastre vizează radiografierea relației dintre diferite categorii de public și patrimoniul cultural, atât prin activități dedicate acestora, cât și prin diverse componente de cercetare calitativă sau cantitativă care acompaniază demersul practic.

Ce facem, istoric

Asociația Da'DeCe s-a lansat în septembrie 2011 (sub numele de *Asociația De dragul artei*) cu programe de educație creativă pentru familii cu copii mici, propuse în parteneriat cu diverse muzee din București și din țară (prima colaborare a fost cu Muzeul Național al Țăranului Român). În anul 2013, asociația și-a schimbat denumirea (în cea actuală) pentru a reflecta mai bine misiunea, obiectivele și activitatea sa.

În tot acest timp, asociația a acționat pe patru direcții principale:

1. **Ateliere și programe pentru copii și tineri:** pornind de la patrimoniul cultural urban ori aflat în muzee și alte organizații culturale, am proiectat și realizat o serie de activități pe teme relevante pentru copii, pentru a genera experiențe prietenoase și creative. Independente sau parte din varii proiecte, programele sunt gândite și structurate diferit de la o vârstă la alta și se bazează pe îmbinarea jocului ca modalitate de învățare cu elemente de teatru, muzică, mișcare și activități de educație plastică. Lucrăm cu copii, clase de copii și familii, fie în diversele locuri cu semnificație culturală, fie în școli și grădinițe.

Exemple în muzee: Muzeul Național al Țăranului Român, Muzeul Municipiului București (care are în componență 12 muzee și case memoriale), Muzeul Național de Artă Contemporană, MARE/Muzeul de Artă Recentă, Muzeul George Enescu, Muzeul Național al Literaturii Române, Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi, Muzeul de Etnografie din Cluj, Muzeul Astra din Sibiu, Muzeul de Artă din Constanța, etc.; ateliere pe Calea Victoriei, în Centrul Vechi și pe alte străzi istorice din București, în cartierul Timpuri Noi; ateliere în școli și grădinițe despre patrimoniu, despre comunism, de filosofie, de teatru kamishibai, de ierburi, atelierul din copac, poveștin din hârtie.

2. **Intervenții în muzee:** credem că un muzeu ar trebui să ofere, pe lângă o ofertă cât mai diversă de evenimente culturale, și instrumente sau spații gândite special pentru a îmbogăți experiența vizitei și a răspunde așteptărilor publicului. Din acest motiv, am proiectat și realizat mai multe tipuri de instrumente: instalații interactive și proiectarea unor trasee de explorare, care să faciliteze vizitarea colecțiilor de către copii și tineri.

Exemple: traseul autoghidat pentru familii "Comoara piraților" în Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi; două audioghiduri, pentru copii și, respectiv, pentru adolescenți, la Muzeul Național al Literaturii Române; o instalație interactivă în formă de căsuță, pentru copiii de 2-6 ani la Casa Avramide din Tulcea; „Împreună” – un joc de cărți cu personaje care aparțin diferitelor etnii prezente în Dobrogea, pornind de la picturi care le reprezintă în Muzeul de Artă din Tulcea; un tonomat de povești la Muzeul Theodor Aman; un kit audio-senzorial de explorare a muzeului, la Muzeul de

Artă din Baia Mare; am refăcut Lada cu lighioane a Sfintei Vineri sub forma unei instalații interactive la Muzeul de Artă Populară „Prof. Dr. Nicolae Minovici”; trasee de explorare tematice la Muzeul Severeanu și la Muzeul Vârstelor din București.

- 3. Expoziții și instalații interactive:** Din anul 2017 creăm expoziții interactive dedicate în special copiilor și tinerilor ca alternative moderne la expunerea clasică a muzeelor tradiționale. Credem că o abordare interactivă și participativă a conceptului expozițional, indiferent de natura muzeului, nu face decât să îi facă pe vizitatori să se simtă mai aproape de patrimoniu, de artă, de cultură. Expoziția devine astfel un spațiu prietenos în care vizitatorul se raportează la idei, concepte și valori prin intermediul propriilor acțiuni sau emoții, experimentând și construind în preajma obiectelor prețioase.

Exemple: am valorificat colecția de jucării a etnomuzicologului Iosif Herța în cadrul unei expoziții interactive pentru copii - “Elefanți, cuci, cai și eu” – care și-a schimbat abordarea în funcție de spațiul care a găzduit-o; o altă expoziție inedită, bazată pe aceeași colecție de jucării, “Bombastic”, a fost realizată la Palatul Culturii din Iași; “Utopica #prinartă” a fost realizată cu ajutorul copiilor din medii defavorizate, al cărui scop a fost exersarea gândirii critice asupra societății contemporane prin imaginarea unor elemente ale utopiei personale a vizitatorului și integrarea acestor elemente în expoziție.

- 4. Patrimoniul ca resursă educațională:** am creat un ecosistem care să sprijine educatorii culturali și cadrele didactice pentru creșterea calității actului educațional, folosind patrimoniul și cultura ca resursă. Oferim, pe website-ul asociației, o gamă largă de materiale gratuite (kituri pedagogice, ghiduri, studii, trasee de explorare a muzeelor), organizăm întâlniri periodice pentru schimburi de experiență și formăm sau dezvoltăm abilitățile cadrelor didactice de a integra patrimoniul în activitatea proprie.

Exemple: un ghid privind teatrul Kamishibai și mai multe seturi de lecții, pentru disciplinele Istorie, Educație civică, Arte vizuale, Muzică și mișcare, Dezvoltare personală, realizate pornind de la patrimoniul cultural material din muzeele George Severeanu, Aman, Colecția Ligia și Pompiliu Macovei, Muzeul Vârstelor, Muzeul Nicolae Minovici. Pe parcursul pandemiei am abordat o nouă direcție și am creat „Timpurești”, un joc educațional online.

- 5. Campanii de conștientizare a importanței educației muzeale** pe care le derulăm începând din 2020, fie independent, fie în cadrul unor proiecte.

Exemple: „Sunt muzeele prietenoase cu copiii?” – campania anului 2020; „Da de ce artă contemporană?” – campania anului 2021; „Da de ce educație muzeală” – campanie derulată în anul 2022 printr-un chestionar adresat specialiștilor în educație muzeală, ale cărei rezultate le vom publica în 2023.

Oricare proiect al asociației combină, în diverse proporții cel puțin trei din cele patru direcții descrise. Începând din 2015 am desfășurat anual câte două proiecte co-finanțate de Ministerul Culturii, ARCUB sau, în ultima perioadă de AFCN și am dezvoltat noi programe de educație culturală în diferite contexte.

Publicul nostru include atât copiii și tinerii, dar și pe toți cei interesați de educația lor culturală, fie că sunt membrii familiei, cadre didactice, artiști, specialiști din muzee, educatori și animatori culturali, precum și alți reprezentanți ai sectorului neguvernamental. Fiecare proiect include și organizarea unor întâlniri, fizic sau online, prin care îi aducem pe toți la aceeași masă (rotundă), pentru un schimb benefic de experiență,

Anul 2019 a însemnat pentru Asociația Da'DeCe o creștere a complexității proiectelor propuse: pentru prima dată ne-am implicat într-un proiect european multianual, alături de Muzeul Copilului din Milano (MUBA) și de Sladovna Pisek, Cehia, proiect care a abordat educația sentimentală prin artă la copii de 9-13 ani.

În anul 2022, chiar după pandemie, apetitul publicului pentru programe în muzee sau chiar în spații publice deschise a rămas scăzut, astfel încât activitatea în aceste spații culturale nu s-a reluat la nivelul de dinainte. Acești factori au influențat activitatea asociației, care, deși a reluat programele pentru copii s-a concentrat mai mult pe proiecte de consolidare a activității autonome cu patrimoniul, atât pentru familii cât și pentru cadre didactice.

Tot în acest an am început un proiect multianual cofinanțat de AFCN pornind de la un parteneriat absolut necesar între muzeu, școală și mediul independent prin care ne dorim să oferim cadrelor didactice din ciclul primar o serie de instrumente specifice domeniului de educație muzeală. Aceste instrumente le vor permite profesorilor să crească eficiența actului didactic prin abordări disciplinare și colaborative, insuflându-le elevilor valori culturale și morale atât de necesare societății contemporane.

Proiectele anului 2022

1. In-Herit – proiect european

desfășurat în 2021-2022, finanțat prin Granturile SEE 2014-2021 în cadrul Programului RO-CULTURA, în parteneriat cu Institutul Național al Patrimoniului <https://asociatiadadece.ro/project/in-herit-centrul-national-de-informare-si-promovare-a-patrimoniului-cultural/> <https://laviitor.patrimoniu.ro/resurse-din-proiect/>

In-Herit este un proiect ce a urmărit dezvoltarea unei structuri permanente prin intermediul căreia să se faciliteze accesul unui public cât mai divers la servicii de informare și educare în domeniul patrimoniului cultural. Rolul Asociației în proiect a fost de a dezvolta modalități inovatoare de punere în valoare a patrimoniului cultural și de educare a publicului, cu ajutorul mijloacelor contemporane de exprimare artistică. S-au creat instrumente inedite de explorare a patrimoniului de către copii, precum și ateliere de descoperire a orașelor București și Timișoara alături de artiști și educatori culturali.

La finalul proiectului, în perioada martie-aprilie 2022, Iulia Iordan și Monica Bumbăș au susținut în Centrul Vechi cinci ateliere cu copii de la școlile Frumușani (Călărași), Sintești (Ilfov) și Plătărești (Dâmbovița). Pentru a crea conceptul de atelier și traseul au pornit de la informațiile din kitul de explorare a patrimoniului urban “A fost Bucureștiul mic?”. În completare, au prospectat Centrul Vechi și s-au documentat despre întreaga zonă.

De asemenea, Iulia Iordan a pregătit și susținut, scondată de Monica Bumbăș, o prezentare în cadrul conferinței și un atelier “Educație prin și pentru patrimoniu” adresat profesorilor, la evenimentul de închidere In-Herit din data de 19 aprilie.

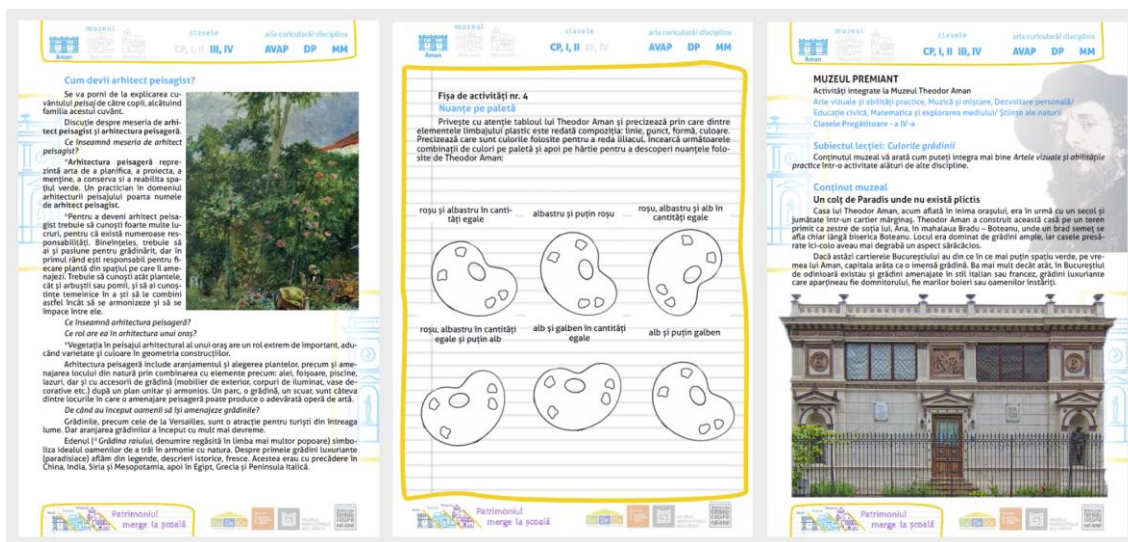
2. Patrimoniul merge la școală – kituri pedagogice

proiect desfășurat în București, cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național, în parteneriat cu Muzeul Municipiului București

<https://asociatiadadece.ro/proiect/patrimoniul-merge-la-scoala/>

Asociația Da'DeCe a continuat (așa cum a făcut-o și în 2021) realizarea de resurse didactice pentru învățători.

În cadrul unei echipe multidisciplinare s-au creat mai multe kituri pedagogice bazate pe patrimoniul **Muzeului Theodor Aman**, **Muzeului de Artă Populară dr. Nicolae Minovici** și **Muzeului Ligia și Pompiliu Macovei**. Aceste kituri sunt gândite **interdisciplinar și integrat**, pentru a srijini procesele didactice în conformitate cu programa școlară. Fiecare **kit** este compus din diverse lecții, fișe de activități pentru elevi, **materiale video** educaționale care să stimuleze discuțiile între elevi pornind de la colecțiile celor trei muzee MMB. Disciplinele în cadrul cărora sunt în principal asociate activitățile educaționale propuse sunt din ciclul primar: *Dezvoltare personală*, *Arte vizuale și abilități practice* și *Muzică și mișcare*. Ele valorifică patrimoniul MMB pentru a permite ca el să devină materie primă pentru parcurgerea curriculei școlare pentru disciplinele respective și pot fi adaptate și pentru alte discipline, cum a fi *Istorie*. Materialele realizate pot fi utilizate la școală, acasă sau la muzeu.

Echipa proiectului: Silviu Anghel (director proiect), Alexandra Zbucnea (consultant), Iulia Iordan (coordonator educație), Veronica Leca (educator), Monica Bumbuş (educator), Domnica Lupu (consultant educație), Florentina Chifu (învățător), Anca Dumitru (învățător), Silvia Zamfir (cercetător, consultant), Angelica Iacob (cercetător, consultant), Greta Șuteu (cercetător, consultant), Katia Pascariu (actor), Aurora Kiraly (artist vizual), Eliana Radu (PR), Andrei Cîmpeanu (grafician).

3. Muzeu de buzunar – două kituri de explorare creativă

proiect desfășurat în București, cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național, în parteneriat cu Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi din București și cu Muzeul Județean de Artă «Centrul Artistic Baia Mare»

<https://asociatiadadece.ro/proiect/muzeu-de-buzunar/>

În cadrul proiectului, o echipă de specialiști în educație muzeală și de artiști care iubesc patrimoniul cultural, au gândit și realizat două kit-uri interactive de explorare pentru două muzee:

- „La drum cu Exuberanța”, în Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi din București
- „Arta simte ca tine”, în Muzeul Județean de Artă „Centrul Artistic Baia Mare”

Adresate copiilor de peste 10 ani și disponibile gratuit pentru vizitarea în familie sau grupuri (școlare), kiturile vor ajuta copiii să (re)descopere și să înțeleagă mai bine obiectele de patrimoniu, parcurgând muzeele în ritmul propriu.

Echipa de creație: Iulia Iordan (concept), Paula Rusu (graphic design). **Kit la Muzeul Hărților și Cărții Vechi din București:** Veronica Leca (texte), Maria Surducan (ilustrații), Despina Hașegan (documentare). **Kit la Muzeul Județean de Artă „Centrul Artistic Baia Mare”:** Iulia Iordan (texte), Paula Rusu (ilustrații), Dorel Topan și Bonta Emese (documentare).

4. Da' de ce să aduc muzeul la școală?

proiect multianual desfășurat în București în perioada iulie 2022 – octombrie 2023, cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic București și Muzeul Municipiului București

<https://asociatiadadece.ro/proiect/da-de-ce-sa-duc-muzeul-la-scoala/>

<http://muzeulbucurestiului.ro/dadece-sa-aduc-muzeul-la-scoala/>

Proiectul își propune să ofere cadrelor didactice din ciclul primar o serie de instrumente specifice domeniului de educație muzeală, care să le permită abordări interdisciplinare și colaborative, atât în cadrul activităților de predare, învățare și evaluare din școală, cât și în cadrul unor activități extracurriculare. Scopul este de a le insufla elevilor valori culturale și morale atât de necesare societății contemporane.

Etapele proiectului:

- În noiembrie 2022 realizarea unui **studiu calitativ** care a presupus organizarea a două focus grupuri, prin care am vrut să înțelegem așteptările și modul în care profesorii folosesc muzeul ca resursă educațională în activitatea didactică.
- În decembrie 2022, conceperea și susținerea a patru ateliere demonstrative filmate (2 în muzeu și 2 în școală), din care se vor forma materialele video ce vor susține programul de formare.
- În 2023 urmează crearea și punerea la dispoziția profesorilor a unei colecții de materiale educaționale concepute în acord cu programa școlară, dar și cu principiile educației muzeale.
- Tot în 2023 vom crea și derula, un program complex de formare a cadrelor didactice care predau în medii defavorizate din punct de vedere cultural și socio-economic în București și județul Ilfov. Programul va include: vizite la muzee – pentru a cunoaște specialiștii și a înțelege cum funcționează o astfel de instituție; cursul de formare “Valorizarea patrimoniului muzeal în activitatea didactică” (cu un conținut tematic

din sfera diversității și a incluziunii), ce va exemplifica proiectarea didactică bazată deopotrivă pe abordarea integrată și pe valențele educaționale ale patrimoniului muzeal; conceperea unui scenariu didactic integrat și susținerea unei lecții prin care participanții la curs vor aduce muzeul în propria școală.

Echipa proiectului: Mona-Silvia Timofte (manager de proiect, formator), Alexandra Zbucnea (consultant, asistent proiect), Iulia Iordan (educator muzeal, formator), Monica Bumbuş (educator muzeal, formator), Nela Burcea (consultant educație, asistent proiect), Gabriela Bărbulescu (consultant educație, formator), Veronica Leca (educator muzeal), Cristina Toma (formator), Eliana Radu (PR), Ana Petrovici-Popescu (graficiană).

5. Noi programe de educație culturală în școli

Am introdus în portofoliul asociației trei noi ateliere: „Patrimoniul, ce cuvânt complicat” (la școală), „Atelier despre comunism – ce înseamnă naționalizare?” și „Lumi nenumărate” (la MARE/Muzeul de Artă Recentă)

<https://asociatiadadece.ro/programe-pentru-gradinite-si-scoli/>

Patrimoniul, ce cuvânt complicat - acesta este un atelier de împlânzire a câtorva cuvinte complicate, dar mai ales de descoperire a lumii fascinante care se ascunde în spatele lor. Ne propunem să mutăm temporar, de la muzeu la școală, discuția despre tipurile de patrimoniu

și felul în care copiii se raportează la acestea. *Ce înseamnă prețios? De câte feluri este patrimoniul și unde îl găsim? Ce înseamnă restaurator, curator sau conservator?* Sunt doar câteva dintre întrebările pe care le-am transformat pentru copii în povești, activități ludice sau tehnici de lucru. La partea practică a atelierului copiii exersează ce învață, descoperă și experimentează în relație cu patrimoniul. Fie că este privit ca pregătire pentru un proiect mai amplu la clasă sau pentru o vizită

la muzeu, atelierul despre patrimoniu dezvoltă competențe specifice integrate mai multor discipline: comunicare, dezvoltare personală, educație civică sau istorie. Atelier educativ cu durata de 2 ore, desfășurat în școală. În 2022 au participat 8 clase (de la clasa pregătitoare la clasa a VIII-a) cu un total de 110 elevi.

Atelier despre comunism – ce înseamnă naționalizare – Ce știu copiii despre comunism? Și, prin comparație, cât de des aud acest cuvânt și în ce contexte? La atelierul dedicat acestui subiect colectăm informații de la ei pe care le deconstruim printr-un joc despre putere. Această temă complexă va fi explorată în cadrul atelierului pornind de la ideea de naționalizare și modul în care ea a fost pusă în practică în timpul regimului comunist din România. Vom folosi alături de conversația euristică, jocuri de rol care să îi

ajute să înțeleagă situațiile specifice în care s-au aflat anumite categorii sociale empatizând cu acestea, alte tipuri de activități care să includă în dinamica discuției nu doar idei, ci și obiecte personale. Principalul obiectiv al atelierului este acela de a ne crea fiecare propriile opinii pornind de la o înțelegere cât mai complexă a subiectului.

Lumi nenumărate – la MARE/Muzeul de Artă Recentă, locul cel mai potrivit pentru a descoperi în câte feluri putem să ne conectăm cu arta contemporană fără să ne fie teamă că nu o vom înțelege. Important este să știm unde o găsim, să ne dorim să o explorăm și chiar să o încercăm. Libertatea este cheia atelierului care ne va aduce împreună în această lume fascinantă a culturii contemporane. Ne vom lăsa inspirați de pictorii și sculptorii întâlniți și vom vedea că emoțiile și părerile personale despre ce înseamnă artă contemporană devin și ele nenumărate. Activitățile noastre dezvoltă competențe integrate mai multor discipline din programa școlară: arte vizuale, matematică și explorarea mediului, comunicare, dezvoltare personală, educație socială și gândire critică. Atelierul pilot a fost cu un grup de copii de 6-8 ani.

Echipa Asociației

Raluca Bem Neamu – președinte

Iulia Iordan – director executiv, educator cultural

Alexandra Zbucnea – secretar asociație, manager de proiect

Monica Bumbuş - consultant comunicare, educator cultural

Mona-Silvia Timofte – trainer, educator cultural